

Riigikogu majanduskomisjoni istungi protokoll nr 146

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 06. oktoober 2025

Algus 11.10, lõpp 12.44

Juhataja: Marek Reinaas (esimees)

Protokollija: Maria Haas (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Reili Rand, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi

Komisjoni ametnikud: Eve-Ly Kübard (nõunik-sekretariaadijuhataja), Piia Schults (nõunik), Mari Tänav (nõunik), Kiia Väli (konsultant)

Puudusid: Aleksei Jevgrafov ja Õne Pillak

Kutsutud: justiits- ja digiminister Liisa-Ly Pakosta, Justiits- ja Digiministeeriumi avaliku õiguse talituse juhataja Illimar Pärnamägi ning sama talituse nõunik Signe Teiv (2. päevakorrapunkt); Rahandusministeeriumi riigi osaluspoliitika ja riigihangete osakonna osaluspoliitika ja riigiabi valdkonna juht Kaupo Raag (3. päevakorrapunkt); energeetika- ja keskkonnaminister Andres Sutt, Kliimaministeeriumi energeetikaosakonna taastuvenergia valdkonna juht Tauno Hilimon ja taastuvenergia ekspert Hans Markus Kalmer (4. päevakorrapunkt); Välisministeeriumi väliskaubanduspoliitika ja rahvusvaheliste majandusorganisatsioonide osakonna peadirektor Kenneth Kopamees ja sama osakonna nõunik Natalja Luts (5. päevakorrapunkt); Riigikogu Kantselei avalike suhete osakonna pressinõunik Maris Meiessaar (1.-6. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud reklaamiseaduse ja isikuandmete kaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu (696 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
3. Arvamuse andmine Euroopa Liidu asjade komisjonile: Eesti seisukohad riigiabi heakskiitmise tingimuste lihtsustamise (üldine grupierandi määrus) avaliku konsultatsiooni kohta
4. Vabariigi Valitsuse algatatud atmosfääriõhu kaitse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (taastuvenergia direktiivi muudatuste ülevõtmine) eelnõu (697 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
5. Arvamuse andmine väliskomisjonile: Eesti seisukoht Euroopa Liidu ja Ukraina kaubandussuhete uuendamise kohta - COM(2025) 450
6. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu majanduskomisjoni nädala (06.10.2025-12.10.2025) töökava

Komisjoni istung esmaspäev, 6.10.2025 kell 11.10

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud reklaamiseaduse ja isikuandmete kaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu (696 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
3. Arvamuse andmine Euroopa Liidu asjade komisjonile: Eesti seisukohad riigiabi heakskiitmise tingimuste lihtsustamise (üldine grupierandi määrus) avaliku konsultatsiooni kohta
4. Vabariigi Valitsuse algatatud atmosfääriõhu kaitse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (taastuvenergia direktiivi muudatuste ülevõtmine) eelnõu (697 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
5. Arvamuse andmine väliskomisjonile: Eesti seisukoht Euroopa Liidu ja Ukraina kaubandussuhete uuendamise kohta - COM(2025) 450
6. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung teisipäev, 7.10.2025 kell 14.00

1. Vabariigi Valitsuse algatatud Ülemaailmse Postiliidu Ar-Riyādi erakorralise kongressi lõppaktide ratifitseerimise seaduse eelnõu (689 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud ühistranspordiseaduse muutmise seaduse eelnõu (725 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
3. Arvamuse andmine riigikaitsekomisjonile: tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõu (668 SE)
4. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Jaak Aab, Mario Kadastik, Tõnis Mölder, Reili Rand, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

2. Vabariigi Valitsuse algatatud reklaamiseaduse ja isikuandmete kaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu (696 SE) esimese lugemise ettevalmistamine

Justiits- ja digiminister **Liisa-Ly Pakosta** sõnas, et eelnõu puhul ollakse situatsioonis, kus Eesti ei ole Euroopa Liidus (EL) toetanud selle aluseks oleva määruse vastuvõtmist. Eesti on leidnud juba varasemalt, sh ka Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni 18. veebruari 2022. aasta istungil, et määruks sisalduv poliitreklaami määratlus on väga ebaselge, õigusaktis sisalduv regulatsioon ei ole proportsionaalne ning seal on mitmeid küsimusi ja ohtusid seoses demokraatia põhiõiguste tagamisega. Eesti on olukorras, kus otsekohaldav määrus võeti EL-is vastu. 17. juulil 2025. aastal valmisid ka määrusest tulenevate nõuete vormi tehnilised kirjeldused ja vastavalt sellele kiitis Vabariigi Valitsus oma 4. septembri istungil eelnõu heaks. Eestil tuleb määrust rakendada 10. oktoobrist ning rakendumistähtaja üle arutelu enam pidada ei saa. Olukorras, kus valminud on eelnõu, mille aluseks olevat õigusakti Eesti ei toetanud, on Justiits- ja Digiministeerium rakendanud antud tingimustes parimaid võimalikke lahendusi. Üle on võetud artiklid, mida määrus ette näeb. Öeldud on, et Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet on nii kontaktpunkt kui ka järelevalve teostaja. Karistused EL-i määruse rikkumise eest on eelnõus sätestatud lähtuvalt EL-i aktis sisalduvast kohustuslike karistusemäärade miinimumist. Seletuskirjas on välja toodud, et arvestades ebaselgete määratlustega ja teema olemusega, ei ole Eesti riigi seisukoht asuda kõiki poliitreklaami

avaldatajaid kohe karistama. Arvestades eelnõu ja määruse uudsust, peaks järelevalve teostamisel esialgu piirduma vääртеomenetluse seadustikus sätestatud suulise juhendamise ja ning koheselt menetlust ei alustata. 29. septembril 2025. aastal toimus konverents poliitreklaami osas ja teadaolevalt Euroopa Komisjoni (Komisjon) poolsed juhendid määruse rakendamiseks ei ole veel valminud. Komisjoni sõnul ollakse nende viimistlemisega lõppjärgus. Kaks riiki peavad juba enne juhiste saamist, esimesena EL-is oma valimised läbi viima vastavalt kehtestatud määrusele. Need on Portugal 12. oktoobril ning seejärel Eesti. Eesti eesmärk on hoida tervet mõistust ja mõistlikku joont. Määrus hakkab loomulikult kehtima, kuid Eesti seisukoht on, et riik ei asu kedagi koheselt trahvima. Määruse eesmärk EL-i seisukohast, mida on toetanud ka Eesti, on tagada, et valimiste ning seadusandlike aktide mõjutamise puhul oleks inimestele selge ja arusaadav, kes vastutab nende protsesside korraldamise ja rahastamise eest. Valimisreklaamide puhul on niigi üldarusaadav, et tegemist on poliitreklaamiga. Keerulisem osa määruks on seadusandlike protsesside mõjutamine. Erinevates EL-i liikmesriikides on poliitkultuur erinev. Ka selles osas saab Komisjoniga nõustuda, et tõenäoliselt teatud seaduseelnõude puhul võivad olla mõjutused ning ühiskonnas soovitakse teada, kes mõjutaja või suunaja on. Seetõttu tuleks läbipaistvust suurendada, milleks on ette nähtud läbipaistvusnõuded ja märgistused. Kui tähelepanu juhtimised ja heatahtlikud üleskutsed ei anna soovitud tulemust, võib tulevikus organisatsioonidele, kes ei täida läbipaistvusnõudeid, kehtestada karistusi.

Tõnis Mölder lausus, et kahe nädala pärast toimuvad kohalike omavalitsuste valimised ning suure tõenäosusega ei saa uus seadus selleks ajaks veel vastu võetud. **Mölder** uuris, kas eelnõu puudutab ka lähinädalatel toimuvaid kohalike omavalitsuste valimisi. Lisaks lausus kõneleja, et Riigikogus on olnud erakondade vahel üsna suur konsensus, et tegemist ei ole Eesti õigussüsteemile mõeldes väga hea eelnõuga ning tundis huvi, mis saab, kui seadust Riigikogus vastu ei võeta.

Liisa-Ly Pakosta vastas, et EL-is on määruksed otsekohalduvad. Olenemata, mida kõnealusest teemast arvatakse, siis määrus kohaldub Eesti territooriumil 10. oktoobrist käesoleval aastal. Riigikogu seisukohad määruse kohaldumist ühelgi moel ei mõjuta. Seega on seos kohalike omavalitsuste valimisega otseselt olemas. Minister lootis, et eelnõu osas õnnestub jätkata üsna suure üksmeelega ning rakendada seda seadusena jõustumise järel tervemõistuslikult. Kui kellelgi tekib probleeme, siis Andmekaitse Inspeksioonil on määrukses ettenähtud funktsioonid juba täna olemas ning seda eelnõu ei mõjuta. Seega Andmekaitse Inspeksioonil on juba praegu ja ka pärast määruse otsekohalduvat jõustumist 10. oktoobril võimalus neid teemasid menetleda. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA) saab selle pädevuse peale Riigikogu otsust.

Marek Reinaas uuris, et kui määruks hakatakse põhjalikult 10. oktoobrist täitma, siis millised on mõjud kohalike omavalitsuste valimistele.

Liisa-Ly Pakosta lausus, et plakatitele, mis on enne 10. oktoobrit üles seatud, ei pea hakkama täiendavat informatsiooni lisama. Alates 10. oktoobrist peaks raadioreklaamidele lisanduma tekst, et tegemist on poliitreklaamiga, selle eest maksis teatud erakond ning lisainformatsiooni leiab nimetatud veebilehelt. Raadios tuleks tekst lisada kas reklaami algusesse või lõppu.

Televiisoris peab visuaalne märgis olema nähtav kogu reklaami vältel või võib märgist näidata täisekraanil reklaami alguses või lõpus, kui see on ekraanil vähemalt 3 sekundit ja kogu reklaami vältel on selgelt näha, et tegemist on poliitreklaamiga. Ajalehtedes või trükimeedias peaks märgis ja läbipaistvusteade olema selgelt eristatavad, st taustaga kontrastis. Visuaalsed märgised ja läbipaistvusteaded peavad olema loetavad ning piisavalt suures ja sobiva kujuga kirjas, mis on kohandatud avaldamiskanalile, piisavalt kontrastne ning sobiva tähe-, rea- ja lõiguvahega. Poliitreklaamis tuleb ära märkida, kes on tellija ehk kas juriidiline isik või füüsiline isik ning kes omab tellija üle kontrolli. Teave, et reklaam on seotud kas valimistega, mille puhul tuleb välja tuua valimiste nimetus või on seotud seadusandliku või regulatiivse algatusega. Määruse tekst toob välja, et mistahes vormis seadusandlikku muudatust soovides tuleb läbipaistvus tagada, seega sealt tekib ka võimalik küsimus, et kui kaugele tuleks sellega minna.

Kristina Šmigun-Vähi uuris, et kui EL-is märgatakse, et Eesti eirab teatud nõudeid, siis mis saab.

Liisa-Ly Pakosta vastas, et Eesti poolt mingisugust eiramist ei toimu. Määrust kavatsetakse järgida. Samas ei näe ka EL-i õigus ette, et koheselt tuleb hakata suuri trahve määrama. Trahvid on ette nähtud ainult äärmuslikeks juhtudeks, kui ükski hea lahendus ei ole aidanud. Õiguse üldpõhimõte on, et seaduse nõuetega tutvumine ja selle rakendamine võtab aega ja kohe jõustumisele järgmisel päeval on seda keeruline täiesti õigesti rakendada. Antud juhul ei ole ka rakendamist hõlbustav juhend veel Komisjoni poolt valmis.

Marek Reinaas palus täpsustada, kas Komisjon töötab välja juhendit, kuidas määruse rakendamine välja näeb.

Liisa-Ly Pakosta vastas, et 17. juulil 2025. aastal vastu võetud rakendusmäärus, mis annab kirjelduse, kuidas rakendamine peaks välja nägema. Küll aga juhend, kuidas seda reaalses elus kasutada, ei ole veel valmis.

Reili Rand uuris, milline tagasiside on määruse osas teistelt liikmesriikidelt. Lisaks, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna poolt on olnud erinevatel aegadel ettepanek poliitilisele reklaamile rahalise ülempiiri kehtestamiseks. Kõneleja uuris, kas ja mil määral on sellel teemal olnud arutelu, et raha võimu kampaaniates vähendada.

Liisa-Ly Pakosta lausus, et kui määruse jõustumiseni on jäänud vaid loetud päevad, kuid juhend ei ole veel valmis, siis see indikeerib, et teema osas on veidi segadust ka Brüsselis. Tuleb rõhutada, et Eesti on korduvalt menetlusprotsessi käigus välja toonud, et poliitreklaami mõiste ja rakendamine on ebaselged. Rääkides muudest poliitreklaamile seatavatest nõuetest või piirangutest, siis oleks mõistlik, kui teemale vaataks peale Riigikogu. Ametnikel võib olla mõnevõrra keeruline öelda, mis oleks Eesti demokraatialle kõige sobivam lahendus. Seega erakondade endi tunnetus oleks vajalik ideaalse tasakaalupunkti leidmiseks.

Justiits- ja Digiministeeriumi avaliku õiguse talituse nõunik **Signe Teiv** lausus, et töögrupi koosolek toimub 8. oktoobril. Antud töögrupi kohtumisel toimub lauarang liikmesriikide seas

ning seejärel on võimalik liikmesriikide arvamuste osas täpsemat tagasisidet anda.

Justiits- ja Digiministeeriumi avaliku õiguse talituse juhataja **Illimar Pärnamägi** ütles, et liikmesriikidel on kindlasti seoses määrusega rohkem küsimusi, kui on saadud vastuseid.

Urve Tiidus tundis huvi, kuidas hakkab toimuma järelevalve ning kes sellega tegelema hakkab.

Liisa-Ly Pakosta sõnas, et järelevalve teostaja peab olema määratud ning eelnõuga soovitakse selleks määrata TTJA. Järelevalve tegemine on alati kaalutusotsus. Organisatsioon, kes järelevalvet peab tegema, saab kaalutleda, millises ulatuses ta konkreetsetes küsimustes järelevalvet teeb. TTJA on järelevalvet tehes iseseisev. Kõneleja tõi välja ka enda subjektiivse arvamuse, mis ei ole TTJA-le siduv. Nimelt vaadates keskkonnas ringi, siis loogika võiks olla, et järelevalvet tegev asutus hindab, et inimesed üldiselt saavad aru, et tegemist on poliitreklaamidega. Üldiselt on ka mõisteta, millise erakonna või valimisliiduga poliitreklaam seondub ning enamasti leitakse avalikest allikatest üles ka organisatsiooni kontaktid. Antud juhul ei ole tegemist n-ö varjatud rahastamise või reklaamiga. Seetõttu võiks olla loogiline järeldus, et järelevalvet teostav asutus hindab, et sinna patrulle välja saata ei ole otstarbekas.

Urve Tiidus sõnas, et palju poliitreklaame liigub sotsiaalmeediakanalites ning uuris, kas TTJA-l tekib kohustus hakata seal järelevalvet teostama.

Liisa-Ly Pakosta ütles, et üldprintsipiis on mõistlik teha järelevalvet juhtudel, kus tundub, et võiks tekkida avalik kahju. Kui avalikku kahju ei teki, siis ei ole mõistlik ka järelevalvet käivitada. Vähemalt käesolevatel valimistel ei näi avalikku kahju tekkivat, kuna inimesed saavad mõistlikult aru, kelle reklaamidega on tegemist ning kes need tellinud on. Järelevalve ülesande andmine konkreetsele asutusele ei tähenda, et see peaks teostama pidevat järelevalvet tänavatel või aktiivselt jälgima sotsiaalmeediat.

Marek Reinaas küsis, kas rahvusvahelised sotsiaalmeedia platvormid peale 9. oktoobrit enam poliitreklaami üldse ei avalda.

Liisa-Ly Pakosta lausus, et seda tuleb küsida vastavate äriorganisatsioonide käest. Justiits- ja Digiministeeriumile nad sellekohast informatsiooni ei ole avaldanud.

Jaak Aab tõi näite, kus keegi on tellinud trükise ning lasknud selle juba kujundada, kuid postkastidesse on plaanis seda viia alates 10. oktoobrist. **Aab** uuris, et kui trükisele ei ole peale kirjutatud määruks nõutavat, siis kas järgnevad karistused.

Liisa-Ly Pakosta sõnas, et inimestele on tõenäoliselt läbipaistev, kes trükise on tellinud ning on näha, et see on seotud kohalike omavalitsuste valimistega. Seega puudub mõistlik põhjendus järelevalvemenetluseks. Kui keegi esitab kaebuse, siis sellisel juhul saab järelevalve teostaja vastavalt väärtemenetluse seadustikule suuliselt osapoolega suhelda. Ministeeriumi üleskutse on, et trahvideni olukord ei jõuaks.

Illimar Pärnamägi kommenteeris olukorda, kus reklaamiprotsess on käimas ja pooleli, kui määrus jõustub. Iga uue kohustuse puhul on kohustusel tagasiulatuv mõju. Selles osas ei ole määrukses väga konkreetset regulatsiooni. Eesti seadusandja tavaliselt sellele mõtleb, mistõttu lisatakse nt rakendussätted ja üleminekuajad. Tihti olemasolevad, enne uue kohustuse tekkimist alanud protsessid viiakse lõpuni varasematest nõuetest lähtuvalt alustatud viisil. Taolised küsimused antud määruks puhul tõesti tõusetuvad ning ministeerium on sellele mõelnud. Käesoleva aasta kevadel suheldi sel teemal ka Komisjoni esindajatega. Eesti ettepanek oli Komisjonile, et määruks täismahus kohaldamine tagasiulatuvalt kõikidele oleks ebaproportsionaalne kohustus, kuna suurem osa valimiskampaaniast on selleks ajaks tegelikult juba läbi. Sellega Komisjon arutusel ka nõustus. Rääkides eelkõneleja trükiste näitest, siis see on täpselt selline juhtum. Iseenesest trükist tellides on võimalik määruksiga arvestada, kuid samas juba avalikult välja pandud trükise mahakorjamise nõue võiks olla ülemäärane kohustus.

Jaak Aab lausus, et poliitikutel on sotsiaalmeedias oma kontod. Kõneleja tõi näite, et poliitik on tellinud oma postitusele mingi kujunduse, mille eest on poliitik või erakond maksnud. **Aab** uuris, kas edaspidi peab selle postituse juures olema informatsioon, kes on selle tellinud, ja rahastanud.

Liisa-Ly Pakosta sõnas, et oluline on ühiselt seista selle eest, et demokraatia säiliks ja jätkuks. Isiklikud arvamused ja töökohustuste raames tehtud seisukohad on reklaami mõiste alt väljas. Täpsemalt eelkõneleja küsimusele vastamiseks tuleb ära oodata Komisjoni juhend. Kui on aga makstud sotsiaalmeedia reklaam, siis sellisel juhul võivad teatud kohustused tekkida.

Mart Maastik uuris, kui paljud liikmesriigid on hetkel oma parlamentidega määruks ratifitseerinud.

Liisa-Ly Pakosta vastas, et tegemist on otsekohalduva määruksiga, mida ei pea ratifitseerima.

Mart Maastik sõnas, et Eesti peab Riigikogus määruks rakendamiseks seaduse vastu võtma ja uuris, mitu parlamenti seda juba teinud on.

Liisa-Ly Pakosta ütles, et otsus antud eelnõus tehakse üksnes paari tehnilise küsimuse osas, sh kes määratakse kontaktpunktiks ning järelevalve teostajaks.

Illimar Pärnamägi lisan, et ka otsekohalduvate määruks puhul tuleb alati teatud detailid liikmesriikides paika panna. Sõltuvalt õigussüsteemide erinevusest on seaduse muudatused ja asjakohased eelnõud, mida parlamendid määruks rakendamiseks menetlevad, erinevad. Küll aga ei ole ministeerium monitoorinud teiste liikmesriikide protsesse seoses kõnealuse määruks rakendamisega.

Mart Maastik küsis, kas Eesti on võtnud ühendust teiste liikmesriikidega, et seista määruks vastu ning teha sellekohane ühisavaldus. EL on riikide liit ning kui enamik riikidest on

määruse vastu, tuleks selles osas midagi ette võtta. Valimised on riigi siseasi ning määrusega sekkutakse Eesti siseasjadesse. Sellele tuleks julgelt vastu seista ning kutsuda ka teisi riike sellist seisukohta väljendama.

Liisa-Ly Pakosta ütles, et Eesti on oma seisukohtades olnud selge. Euroopa Liidu asjade komisjon on kahe Riigikogu koosseisu üleselt oma muret väljendanud, nii 10. veebruaril 2022. aastal kui ka 5. veebruaril 2024. aastal. Viimasel kuupäeval otsustati, et Eesti ei toeta seda määruse vastuvõtmise lõpphääletusel. Suhtlus on teiste riikidega toimunud. Küll aga see, kuidas lõpuks parlamendid erinevates riikides otsustavad, on demokraatia tulemus. Eesti on mõlemas Riigikogu koosseisus toetanud seda, et mingi läbipaistvuse suurendamine demokraatiate mõjutamisel on vajalik. See huvi on Eestil üle kahe Riigikogu koosseisu olnud ning seda on ka selgelt Euroopa Liidu asjade komisjoni aruteludes välja toodud, et mingisugune läbipaistvus peaks olema, et inimesed teaksid, kes rahastab teatud kampaaniaid. See on tingitud paljuski sellest, et kahjuks nähakse kasvavat huvi osade riikide poolt mõjutada teiste riikide valimisi ja seadusandlikke protsesse. Seega üldeesmärgi suhtes on Eesti olnud toetav. Eesti probleem on olnud, et määruse sõnastus ei ole õigusselge. Oluline on rõhutada, et isegi juhul, kui esineb minimaalne rikkumine ning TTJA peab kellegagi ühendust võtma ja selgitama läbipaistvusemäärgise nõuet järgmiseks korra, ei mõjuta see valimiste ega nende korraldamise protsessi ega avalikke meeleavaldusi. Reklaamide määruse nõuetest tuleneva kallinemisega seoses on mure, et see halveneb väiksemate tegijate olukord. Proportsionaalne mõju väiksematele või vähem rahakatele tegijatele on suurem kui jõukamatele ja suurema eelarvega tegijatele.

Illimar Pärnamägi lisas, et määruse lõpphääletusel Euroopa Liidu Nõukogus oli valdav enamus riike poolt. See oli u 1,5 aastat tagasi. Vastu oli ainult Ungari ning erapooletuks jäid Austria ja Eesti.

Mart Maastik küsis, miks Eesti erapooletuks jäi.

Liisa-Ly Pakosta vastas, et erapooletuks jäämine annab sama tulemuse kui vastu olemine. Sellise otsuse tegi Riigikogu.

Mart Maastik ütles, et minister tõi välja, et kaks Riigikogu koosseisu on öelnud, et läbipaistvust on juurde vaja ning uuris, millist läbipaistvust täpsemalt on vaja juurde saada.

Liisa-Ly Pakosta sõnas, et demokraatlikke protsesse ei mõjuta ainult erakonnad, vaid ühiskonnas on palju rohkem võimalusi nende mõjutamiseks. Määruse eesmärk on saada suurem läbipaistvus mitte ainult erakondade tegevusele, vaid ka kõikidele teistele tegevustele, mis soovivad seadusandlikke protsesse mõjutada.

Mario Kadastik tundis huvi, kas täiendava läbipaistvuse soovimine on seotud teatud näidetega varasematest aastatest, nt olukorrad, kus tehakse konkureeriva erakonna värvides kujundusega pildid, millele on pilasõnumid peale pandud jne. Lisaks, kui korruptsioonivastases erikomisjon antud teemat arutati, siis tol hetkel jäi ebaselgeks, kuhu piir ulatub. See tähendab, et kui sotsiaalmeedias kampaaniateavitus tehakse, siis orgaanilist

jagamist kasutades on see sobiv, kuid jagamise eest makstes peab olema märgis juures. Samas kui poliitik ise otse tuhandetele inimestele kirjutab, siis kas selle puhul peab märgis olema juures. Kõneleja palus teemat täpsustada.

Liisa-Ly Pakosta lausus, et määruse põhjenduspunktidenä on välja toodud, et poliitreklaam on muutnud piiriüleseks. See on põhjus, miks EL on teema üles võtnud. Teiseks on välja toodud, et kodanikel ei ole alati lihtne ära tunda ja oma demokraatlikke õigusi kasutada. Ühtlasi võib poliitreklaam olla ka desinformatsiooni kandja, eriti juhul, kui see ei paljasta, et tegelikult on olemus poliitiline. Laias laastus on olnud eesmärk, et inimesed teaksid, kes neid üritab mõjutada, millistel eesmärkidel ning kes on selle eest maksnud.

Tõnis Mölder lausus, et olemas on erakondliku kuuluvusega poliitikud, kes kandideerivad suure tõenäosusega valimisliitudes ning uuris, et kui konkreetne erakond maksab valimisliidu kampaania kinni, siis, kuidas selline olukord on lahendatud.

Liisa-Ly Pakosta vastas, et Eestis on valimiste jaoks konkreetselt regulatsioon olemas ning valimiste vaates ei tohiks küsimusi tekkida. Ühtlasi on avalikud erakonna valimiskulud. Vaadates Komisjoni põhjenduspunkte, siis need keskenduvad kodaniku vaatele ja sellele, et kodanik saaks teada, kes teda üritab mõjutada ja mis raha eest. Kui on valimisliit kohalikus omavalitsuses, siis kodanik saab aru, et valimisliit üritab teda mõjutada nende poolt hääletama.

Marek Reinaas lausus, et tema teadmise kohaselt ei saa erakond üldse valimisliitu rahastada ja toetada. Seetõttu on eelpool toodud näide ebaseaduslik. Lisaks palus **Reinaas** üle korrata põhjused, miks Eesti määrust ei toetanud.

Liisa-Ly Pakosta vastas, et tegemist oli kolme peamise põhjusega. Esiteks on probleemiks poliitreklaami termini ebaselgus. Seda mõistetakse liikmesriikides erinevalt ning selle kujunemislugu on samuti erinev olnud. Teine põhjus on ebaproportsionaalsus ehk demokraatia kaitseks oleks piisanud veidi väiksemast regulatsioonist. Kolmandaks ei ole Eesti arvates demokraatia põhiõiguste kaitse põhimõtted piisavalt kaitstud.

Piia Schults lausus, et eelnõus on reklaamiseaduse täiendamisel viidatud vääртеomenetluse seadustiku teatud sättele. Tavapäraselt õigusloomes niisuguseid viiteid ei tehta, sest vääртеomenetluse seadustiku sätted kehtivad nagunii ja selles on kirjas ka kõik alused, sealhulgas need mille puhul on põhjust menetlust mitte alustada, seda peatada või lõpetada. **Schults** uuris, mis on reklaamiseaduse järelevalvesättesse sellise viite lisamise põhjuseks.

Liisa-Ly Pakosta lausus, et tegemist oli ministri enda sooviga. Tavapäraselt ei kirjutata selliseid löike ümber, kuid see tekkis soovist teha selgeks, et ei kavatseta koheselt trahvide suunas liikuda, vaid osundada, et vääртеomenetlus näeb ette ka teisi võimalusi. Seetõttu mindi tavapärasest õigusloome loogikast ministri soovil ametnike poolt mööda.

Marek Reinaas uuris, et kui saabub hetk, kus määratakse trahv, siis kuidas see jaguneb reklaami tellija, teostaja ja avaldaja vahel.

Illimar Pärnamägi lausus, et põhiline vastutaja läbipaistvusteatise eest peaks olema avaldaja.

Mario Kadastik sõnas, et korruptsioonivastases erikomisjonis arutati ka võimalust riigil defineerida avalik-õiguslikud meediakanalid, mille puhul teavitus ei ole vajalik. Tekkis mõte defineerida, et kõik Eesti meediaväljaanded kuuluvad selle alla. **Kadastik** uuris, kas see on võimalik.

Liisa-Ly Pakosta ütles, et määruse tekst ei näe ette mitte kanaleid, vaid erandeid, kus see ei kohaldu ning see seondub n-ö teatise viisiga. Nt kui teatud kanalil toimub valimisdebat, siis sellele ei tule teatist lisada. Seega eelkõneleja poolt välja toodu ei oleks Eestile abiks.

Marek Reinaas sõnas, et liigutakse menetluslike ettepanekute juurde ning juhtis tähelepanu asjaolule, et hetkel ei tehta otsuseid seoses määrusega, vaid konkreetse eelnõuga.

Liisa-Ly Pakosta kommenteeris, et juhul, kui eelnõu vastu ei võeta, siis järelevalvekohustus jääb Politsei- ja Piirivalveametile, kelle tööd see koormab. Seega eelnõuga tegelikult vähendatakse Politsei- ja Piirivalveameti halduskoormust.

Otsustati:

2.1. Määrata juhtivkomisjoni esindajaks Marek Reinaas (konsensus: Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Reili Rand, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

2.2. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 21.10.2025 (konsensus: Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Reili Rand, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

2.3. Teha ettepanek esimene lugemine lõpetada (poolt 6: Jaak Aab, Mario Kadastik, Reili Rand, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi; vastu 2: Rene Kokk, Mart Maastik; erapooletuid 0; ei hääletanud 1: Tõnis Mölder).

3. Arvamuse andmine Euroopa Liidu asjade komisjonile: Eesti seisukohad riigiabi heakskiitmise tingimuste lihtsustamise (üldine grupierandi määrus) avaliku konsultatsiooni kohta

Rahandusministeeriumi riigi osaluspoliitika ja riigihangete osakonna osaluspoliitika ja riigiabi valdkonna juht **Kaupo Raag** andis ülevaate üldisest grupierandi määrusest ning Vabariigi Valitsuse seisukohtadest (lisa 1). Kõneleja lausus, et grupierandi määrus on otsekohalduv Euroopa Liidu (EL) dokument, mis kuulutab teatud tüüpi riigiabi automaatselt siseturuga kokku sobivaks. Nii Eesti kui ka enamike liikmesriikide jaoks on tegemist kõige tähtsama riigiabi dokumendiga, sest selle alusel antakse nt Eestis u ¾ abi. Riigiabi puhul eristatakse üldjoontes kahte varianti. Kui tuvastatakse, et tegemist on riigiabiga, tuleb Euroopa Komisjonilt taotleda vastavat luba või kasutada üldise grupierandi määruse alusel abi andmise võimalust. Viimasel juhul loetakse luba eelduslikult antuks. Grupierandi määrus hõlmab mitut tüüpi abi, kokku eristatakse 17 erinevat jagu. Komisjon on alustanud lihtsustamise protsessi. Esialgu toimub andmekorje, koostatud on küsimustik, mis sulgetakse käesoleva päeva õhtul. Eesti seisukohti on viis ning need tuginevad üldisele EL-i poliitika raamseisukohale. Esimene seisukoht on, et üldine grupierandi määrus on olnud suureks abiks, et soovi korral oleks lihtsam riigiabi anda. Eesti ettepanek on, et regulatsiooni tuleks veelgi lihtsustada, sätteid

ühtlustada ja struktuuri muuta. Teine seisukoht on, et Eesti toetab lihtsustamisprogrammi. Laias laastus defineerivad liikmesriigid lihtsustamist kahte moodi. Eesti on grupis, kes leiab, et reeglid peavad olema selgemini mõistetavad, lühemad ja kergemini kohaldatavad, kuid ei toeta lähenemist, et abi summad oleksid suuremad ja abi määrad kõrgemad. Suuremate eelarvetega riigid pigem soovivad rohkem rahalisi vahendeid laiali jagada. Grupierandi määрусega keskselt rahastust ei teki ja iga riik peab ise leidma vahendid, et meetmeid rahastada. Rääkides kolmandast seisukohast, siis probleem on, et mitmetes riigiabi regulatsioonides kasutatakse sarnase kirjapildi, kuid erineva sisuga termineid. Ettepanek on, et terminoloogia võiks olla erinevates õigusaktides ühesugune ning ka põhimõtted võiksid olla sarnased. Neljandaks on oluline teema abikõlblike kulude leidmine. Ettepanek on abikõlblike kulude leidmist ühtlustada kogu grupierandi määрусes. Hetkel ütlevad artiklid kulude leidmise kohta erinevalt. Viieandaks, seoses muutunud julgeolekuolukorraga teeb Eesti ettepaneku lisada eraldi artikkel kaitseotstarbeliste toodete tootmise ja teenuste arendamiseks abimeetmete võimaldamiseks, mis aitavad kaasa eesmärgi saavutamisele, kui on täidetud teatud lisatingimused. Rääkides edasistest tegevustest, siis kuna käesoleval päeval küsimustik sulgetakse, on oluline sellele vastata, kuna muidu Eesti seisukohti, arvamusi ja ettepanekuid arvesse ei võeta. Tõenäoliselt järgmise aasta teises kvartalis tuleb uus eelnõu, millega grupierandi määrust muudetakse. Grupierandi määрус aegub 2026. aasta lõpus ning pikendamine toimub neljandas kvartalis.

Komisjoni liikmetel täiendavaid küsimusi ei tekkinud.

Otsustati:

3.1. Toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti (konsensus: Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Reili Rand, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

4. Vabariigi Valitsuse algatatud atmosfääriõhu kaitse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (taastuenergia direktiivi muudatuste ülevõtmine) eelnõu (697 SE) esimese lugemise ettevalmistamine

Energeetika- ja keskkonnaminister **Andres Sutt** andis ülevaate 697 SE-st (lisa 2). Kõneleja sõnas seoses taastuenergia direktiivi muudatuste ülevõtmisega, et tegemist on mahuka eelnõuga. Rikkumismenetlus on käimas, kuid muudatuste ülevõtmine on võtnud aega praktiliselt kõikides liikmesriikides. Hetkel on ainult Taani tähtaegselt kogu paketi üle võtnud. Loamenetluse artiklid on tervikuna üle võtnud 10 riiki. Eelnõu hõlmab taastuenergia direktiivi ülevõtmist kõigis valdkondades, välja arvatud transport. Viimase puhul saadetakse Riigikogu menetlusse uus eelnõu, mille kooskõlastusring on planeeritud käesoleva aasta sügiseks. Hetkel menetluses oleva eelnõuga muudetakse kokku 6 seadust: atmosfääriõhu kaitse seadust, ehitusseadustikku, elektrituruseadust, energiamajanduse korralduse seadust, kaugkütteseadust, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimise seadust ning vedelkütuse seadust. Eesmärk on edendada taastuenergia kasutuselevõttu, mitte ainult kliima, vaid ka konkurentsivõime ja energiapuulgeoleku vaatest. Soov on suurendada erinevatest taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu, aidata kaasa energiatõhususe tõstmisele, energiapuulgeolekule, vähendada saasteainete heidet ja soodustada konkurentsivõimelisemat energia lõpphinda. Eelnõuga luuakse biometaani kasutuselevõtu raamistik ning loamenetlused muudetakse kiiremaks. Soovitakse, et taastuenergia eelisarendusalad oleksid määratud.

Ühtlasi, kui biomassi kasutatakse energia tootmiseks, siis peaks olema teada, mis on biomassi päritolu ning see ei tohi pärineda keskkonda kahjustavast tegevusest. Kütuse tarnijate puhul soovitakse bürokraatiat vähendada. Lisaks on sees tegevused vesiniku kasutuselevõtu võimaldamiseks.

Kliimaministeeriumi energeetikaosakonna taastuenergia ekspert **Hans Markus Kalmer** sõnas, et üks osa eelnõust puudutab veeldatud biometaani ja päritolutunnistusi. Hetkel saab biometaani transpordieesmärkide arvestamisel arvesse võtta. Küll aga ei saa seda teha veeldatud biometaaniga. Eelnõuga probleem lahendatakse ja võimaldatakse ka transpordis kasutada veeldatud biometaani kohustuste täitmiseks. Lisaks võimaldatakse päritolutunnistuste kaudu elektrienergia päritolu lihtsamini tõendada, jagades päritolutunnistus eraldi murdosaks, mis loob elektrienergia puhul tõendamisel lihtsama ja paindlikuma lahenduse. Oluline teema, mida eelnõu käsitleb, on loamenetlus, mis on protsess ehitusloast kasutusloani. Hetkel on Eestis loamenetlus oluliselt kiirem, kui teistes EL-i liikmesriikides. Üheks teemaks on taastuenergiaalade kaardistus, mille osas on Keskkonnaagentuur juba tööd alustanud ja hakkab lõpusirgele jõudma. Eelisarendusalade loomine puudutab eelkõige maismaal sobilike alade välja valimist. Nendel aladel keskkonnamõtjude hindamist ei tehta. Üks oluline asjaolu on, et hetkel Eestis loamenetluses tuuleparkide puhul keskkonnamõtjude hindamist ei tehta. Tehakse keskkonnamõtju strateegiline hindamine, mis on piisava täpsusega. Edaspidi samuti eelisarendusaladel keskkonnamõtjude hindamist ei tehta, kuid seda ei ole ka seni reaalselt tehtud. Ühtlasi seatakse eraldi tähtajad, mille jooksul tuleb loamenetlus läbida, kuid kokkuvõttes see erilist kiirendust kaasa ei too. Nt Eestis on keskmiselt maismaa tuuleparkide menetlusaeg 84 päeva, kuid direktiiv näeb ette 730-päevase menetlusaja ning eelisarendusala puhul 365-päevase menetlusaja. Meretuuleparkide puhul peaks hetkel menetlus olema direktiivi järgi 3 aastat, kuid kuna siin ühtegi meretuulepargi loamenetlust läbitud ei ole, siis riigi keskmist arvutada ei saa. Eelnõus on tähtis teema ka biomassi jätkusuutlik kasutamine. Hetkel on laiendatud jätkusuutlikkuse kriteeriumeid käitistele, mille nimivõimsus on suurem kui 20 MW-i. Muudatusega tuuakse künnis 7,5 MW-le. Täiendavalt mõjutab see 36 uut käitist ning 25 uut juriidilist keha. Valdavalt on tegemist suurte ettevõtete tütarettevõtetega. Ühtlasi peab edaspidi tõendama, et biomass on hangitud metsamajandamise peamistele praktikatele ja metsaseadusele vastavalt. Seda tehakse läbi Euroopa Komisjoni (Komisjon) kinnitatud sertifitseerimisskeemi. Lõppeesmärk on, et metsa biomass ei pärineks looduskaitsealadelt või riikidest, kus ei jälgita parimaid metsamajandamise praktikaid. Oluline teema on ka kütusemüüjate bürokraatiat vähendamine. Direktiiviga tühistatakse üks kütusemüüjatele seotud kohustus vähendada kasvuhoonegaaside heitemahukust. Olemas on ka teine süsteem, kus seatakse eraldi taastuenergia kasutuse eesmärk kütusetarnijatele. Seega ei ole mõistlik kahte erinevat paralleelset süsteemi üleval hoida. Vesiniku puhul seab direktiiv eraldi eesmärgi, et aastaks 2030 peab olema 42% taastuenergiast vesinik ning aastaks 2035 juba 60%. Hetkel Eestis ühtegi eelnimetatust puudutatud ettevõtet ei ole. Ettevõtted, keda see puudutab, peaksid oma tegevust alustama 2026. aastal või hiljem. Valdavalt probleeme ei teki, kuna need ettevõtted plaanivad kasutada taastuenergia päritolu vesinikku.

Jaak Aab lausus, et 2027. aastast peaks laienema transpordile ja hoonetele heitkogustega kauplemise süsteem (ETS2). Liikmesriigid on teinud teema osas erinevaid ettepanekuid. **Aab**

uuris, kui kaugel protsess on.

Andres Sutt sõnas ETS2 osas, et Komisjon on lubanud, et tuleb välja omapoolsete ettepanekutega, kuidas protsessiga edasi liikuda. See toimub peale 2040. aasta vahe-eesmärkide kokkuleppimist. Eesti on esimese eelistusena väljendanud soovi see tühistada ning teise eelistusena edasi lükata. Hetkel on kõige aktiivsemalt arutluse all ettepanek seoses erinevate hinnalagedega ETS2-le, kuid kõik on veel arutelu staadiumis.

Jaak Aab uuris, kui palju on liikmesriike, kes on ETS2 osas olnud Eestiga sarnasel seisukohal.

Andres Sutt lausus, et liikmesriigid, sh Eesti, saatsid Komisjonile kirja, mis puudutas hinnakontrolli mehhanismi ning sinna on alla kirjutanud 19 liikmesriiki. Täieliku tühistamise toetajaid on väga vähe.

Mart Maastik sõnas, et eelnõu tutvustuse juures mainiti ka bürokraatia vähendamist, kuid väiketootjad, kes hakkavad biomassi kasutama, peavad hakkama tõestama, et see on nt roheliselt majandatud. Iga taolise sertifikaadi saamine on üsna kulukas ja keeruline ettevõtmine. **Maastik** uuris, kust tuleb bürokraatia vähendamine.

Hans Markus Kalmer lausus, et ettevõtted, keda see puudutab, on enamasti suuremate ning juba sertifitseeritud ettevõtete tütarettevõtted. Seega neil on olemas praktika ja teadmine, kuidas protsessiga tegeleda ning kulu ei tule väga suur.

Mart Maastik ütles, et seaduste koostamisel ei tohiks lähtuda sellest, et kellelgi on tütarettevõtted. Igal juhul on tegemist bürokraatia suurenemisega. Kõneleja uuris, miks on selline muudatus vajalik.

Andres Sutt sõnas, et kui tegemist on sama kontserni ettevõtetega, siis on selge, et koormus ei ole märkimisväärne. Üksikute ettevõtete jaoks on muudatus täiendav pingutus. Iga seadus mõjutab mingil kujul erinevaid tegevusi. Muudatus on oluline, kuna metsamajandamise vastutustundlikkuse tõendamiseks nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt on vaja sertifikaate. See on seotud väärtushinnangute küsimusega.

Mario Kadastik ütles, et ettekandjad ei toonud eelnõu tutvustusel välja üht olulist muudatust, milleks on elektriautode laadimistaristu.

Hans Markus Kalmer lausus, et selles osas ollakse Komisjoni ja turuosalistega läbi rääkimas. Võimalik, et teema puhul esitab ministeerium hiljem eelnõule muudatusettepaneku.

Mario Kadastik palus tutvustada hetkel direktiivi tekstis olevat plaani.

Kliimaministeeriumi energeetikaosakonna taastuvenergia valdkonna juht **Tauno Hilimon** vastas, et hetkel on see direktiivis sellisel kujul, et võrguettevõtja kehtestab teatud tehnilised tingimused nendele laadimispunktidele, mis ei ole avalikud. Soovitakse tagada, et tehnilised

tingimused oleksid pigem soovituslikud ning sellise muudatusettepaneku plaanib ministeerium esitada, kuna hetkel sõnastus nii selge ei ole.

Andres Sutt lisas, et küsimus puudutab kahe-suunalist funktsionaalsust elektrilaadijate puhul, mida paigutatakse mitteavalikes kohtades, nt korteriühistud või eramajad. Teema puhul on selge soov, et see oleks võimalus, mida peab pakkuma, kuid mitte kohustus. Seetõttu on oluline Komisjoniga tõlgendust täpsustada ning leida Eestile sobiv ning paindlik sõnastus.

Otsustati:

4.1. Määrata juhtivkomisjoni esindajaks Mario Kadastik (konsensus: Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Reili Rand, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

4.2. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 15.10.2025 (konsensus: Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Reili Rand, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

4.3. Teha ettepanek esimene lugemine lõpetada (poolt 7: Jaak Aab, Mario Kadastik, Tõnis Mölder, Reili Rand, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi; vastu 2: Rene Kokk, Mart Maastik; erapooletuid 0).

4.4. Küsida eelnõu kohta arvamust Riigikogu keskkonnakomisjonilt. Arvamuse esitamise tähtaeg on 29. oktoober 2025 (konsensus: Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Reili Rand, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

5. Arvamuse andmine väliskomisjonile: Eesti seisukoht Euroopa Liidu ja Ukraina kaubandussuhete uuendamise kohta - COM(2025) 450

Välisministeeriumi väliskaubanduspoliitika ja rahvusvaheliste majandusorganisatsioonide osakonna peadirektor **Kenneth Kopamees** sõnas, et annab ülevaate Euroopa Liidu (EL) ja Ukraina ning EL-i ja Moldova assotsiatsioonilepingute kohaldamise kohta. Mõlema riigi puhul on tegemist kaubandussuhete uuendamisega. Assotsiatsioonileping jõustus Ukraina puhul 2007. aastal ning Moldova puhul 2016. aastal. Lepingutes sätestatakse kaubanduslikud tingimused, mille alusel luuakse osapoolte vahel vabakaubanduse piirkond. EL-i eesmärk on olnud saavutada kümne aasta jooksul kaubanduse võimalikult laiaulatuslik liberaliseerimine mõlema riigiga. Kaks eelmainitud lepingut on nüüd üle vaadatud. Ülevaatamise tulemusena lepitakse kokku raamistik, mille eesmärk on toetada pikaajalise majanduskindluse ja stabiilsuse saavutamist kaubandussuhetes. Nii EL-il kui ka Eestil on olnud eesmärk tuua Ukrainat ja Moldovat EL-ile võimalikult lähedale. Mõlemale riigile on antud EL-iga liitumise perspektiiv, seega on oluline, et nad suudaksid ennast lõimida. Kui käsitleda nende lepingute sisu ning võimalikku mõju Eesti majandusele, võib mõlema lepingu kontekstis välja tuua, et teatud põllumajandus- ja tehnoloogiatooted on vabastatud tollidest ja tollikvootidest. Teatud mittetundlike toodete puhul on kõne all ka täielik liberaliseerimine. Selleks, et EL-i turule pääseda, peavad tooted vastama väga kõrgetele standarditele. See on ka üks viis mõjutada Ukrainat ja Moldovat liikuma EL-i kõrgete standardite suunas, soodustades nende ülevõtmist ning rakendamist vastava üleminekuperioodi jooksul. Lepingutes on sees ka tugevad kaitseklauslid ehk mõlemal lepinguosalisel on võimalik aktiveerida n-ö kaitsemehhanism, mis võimaldab võtta kasutusele erinevaid meetmeid olukordades, kus import on lepinguosaliste riigist põhjustanud või ähvardab põhjustada majanduslikke probleeme. Kõne all on olukord, kus Ukrainast või Moldovast tuleksid teatud tootekategooriad liiga suures ulatuses EL-i turule. Rääkides Eesti kaubavahetusest mõlema riigiga, siis meie puhul on suurem

kaubavahetus Ukrainaga. Eesti eksport oli Ukrainasse 2024. aastal 209 mln eurot. Peamiselt eksporditi elektriseadmeid, optika-, mõõte- ja täppisinstrumente ning erinevaid sõidukeid. Impordiväärtus oli 65 mln eurot. Peamiselt toodi põllumajandus- ja puidutooteid ning erinevaid seadmeid. Moldovast oli ekspordiväärtus ainult 9 mln eurot ja import oli umbes samas väärtuses. Lisaks poliitilistele argumentidele, et soovitakse tuua Ukrainat ja Moldovat Euroopale lähemale, siis see soodustab ka Eesti ettevõtjate jaoks stabiilsema raamistiku loomist ehk on konkreetseid tollid ja tariifikvoodid ning teatud viisid, kuidas kaubavahetus tulevikus hakkab välja nägema. Eelnimetatu on lepingus reeglitega paika pandud.

Marek Reinaas teavitas, et Vabariigi Valitsus esitas 18. septembril 2025. aastal Riigikogule Eesti seisukohad EL-i ja Ukraina ning EL-i ja Moldova kaubandussuhete uuendamise kohta. Samal päeval kiitis Euroopa Liidu Nõukogu EL-i ja Moldova kaubandussuhete uuendamist käsitleva Nõukogu otsuse heaks. Seega majanduskomisjon annab käesoleval istungil väliskomisjonile arvamuse EL-i ja Ukraina kaubandussuhete uuendamist käsitleva Nõukogu otsuse kohta.

Kenneth Kopamees sõnas, et põhjus, miks Moldovaga seotud otsus toodi ettepoole, oli seotud seal toimuvate valimistega. Eesmärk oli, et peale seda kui Moldovaga leping oli saanud EL-i suursaadikute tasemel heakskiidu, tuua see võimalikult kiiresti Nõukogusse. Moldovale sooviti saata sõnum, et EL on valmis lepingut sõlmima. Ukraina lepingu puhul on veel veidi aega ja see kiidetakse Nõukogus tõenäoliselt heaks 15. oktoobril. Ministeerium arvestas esialgu hilisema kuupäevaga ka Moldova osas, et tutvustada lepingut ka Riigikogu komisjonidele.

Marek Reinaas uuris, kas mõlemad lepingud on sarnased.

Kenneth Kopamees vastas, et lepingud on sisuliselt sarnased, ainult teatud tootekategooriates on mõned erinevused.

Otsustati:

5.1. Toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti (konsensus: Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Reili Rand, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

6. Info ja muud küsimused

6.1. Vabariigi Valitsuse algatatud Ülemaailmse Postiliidu Ar-Riyāḍi erakorralise kongressi lõppaktide ratifitseerimise seaduse eelnõu (689 SE) juhtivkomisjoni esindaja määramine

Otsustati:

6.1.1. Määrata juhtivkomisjoni esindajaks Urve Tiidus (konsensus: Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Reili Rand, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

6.2. Vabariigi Valitsuse algatatud ühistranspordiseaduse muutmise seaduse eelnõu (725 SE) juhtivkomisjoni esindaja määramine

Otsustati:

6.2.1. Määrata juhtivkomisjoni esindajaks Mario Kadastik (konsensus: Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Reili Rand, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

6.3. Majanduskomisjoni kohtumised

Marek Reinaas teavitas majanduskomisjoni liikmeid eesootavatest kohtumistest.

(allkirjastatud digitaalselt)
Marek Reinaas
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Maria Haas
protokollija